

**Роль адміністративної юстиції у формуванні
механізмів судового захисту при
розгляді екологічних справ**

Виїзна частина екологічного тренінгу для суддів на Жовківському костюмельному заводі

Огляд національного природного парку «Кременецькі гори» під час екологічного тренінгу для суддів

В Україні діє сотні різних ратифікованих Конвенцій та Законів про захист довкілля

Але яка реальність?

- Вирубка лісів та нещадний вплив з боку міської влади, приватних забудовників чи комунальних організацій на зелені зони міст
- Забруднення повітря
- Не контрольоване використання пестицидів
- Варварський видобуток бурштину
- Глобальна проблема поводження з відходами
- Жорстке поводження та експлуатація тварин

А чому так?

Так відчувають себе багато українців

Забруднене
ДОВКІЛЛЯ

Відсутність
ефективного
екологічного захисту
з боку держави

Відсутність
ефективного
судового
захисту

Комерційні
інтереси
промислових
корпорація

Порівняння двох Конституцій

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

Ст. 3 Конституції України задекларовано, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

ОСНОВНИЙ ЗАКОН НІМЕЧЧИНИ

Ст.1 Основного закону Федеративної Республіки Німеччини, першим задекларованим основним правом людини, відповідно є людська гідність яка є недоторканою. Поважати та захищати це право людини є обов'язком усієї державної влади. При цьому встановлені Основним Законом права є обов'язковими для законодавчої, виконавчої влади та правосуддя як безпосередньо діюче право.

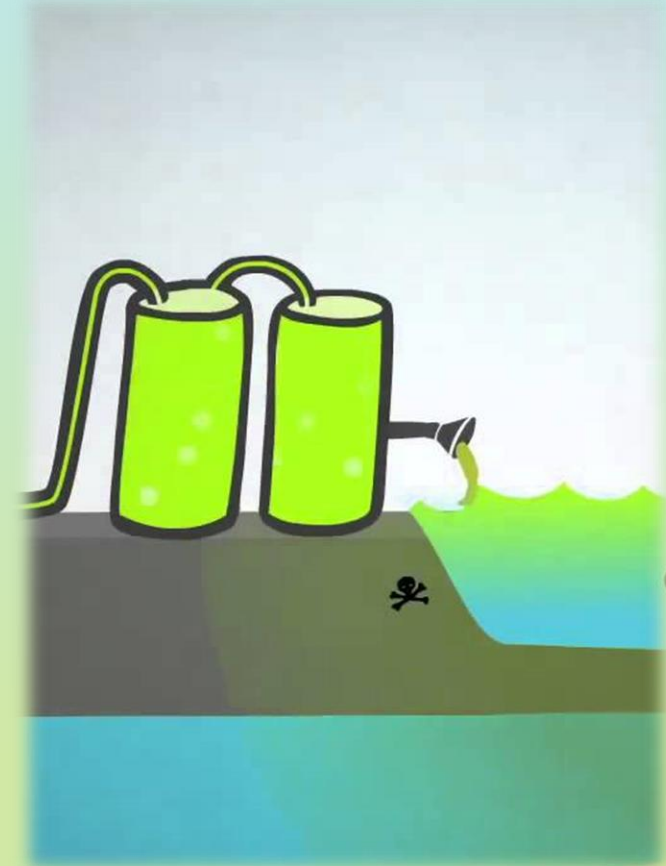
Шкода від видобутку газу методом трекінга

При видобутку є значні втрати метану, що призводить до посилення парникового ефекту

Видобуток сланцевого газу призводить до значного забруднення грантових вод толуолом, бензолом, діметілбензолом, етилбензол, миш'яком і іншими шкідливими хімічними сполуками

Технологія гідророзриву пласта вимагає великих запасів води, для одного гідророзриву використовується суміш води (7500 тон), піску і хімікатів

Велика проблема з утилізацією та зберіганням відходів такого видобутку

Як вирішували суди справи щодо укладання угод по видобутку сланцевого газу

У 2014 році Окружний адміністративний суд постановив рішення по справі ЕПЛ до Кабінету Міністрів України в особі Міжвідомчої комісії із організації укладення та виконання угод про розподіл продукції, яким відмовив Позивачу у задоволенні позовних вимог

Апеляційний суд у 2015 році задовольнив апеляційну скаргу, змінив рішення місцевого суду в частині мотивування і постановив, що розглядати справу по суті було помилкою, оскільки громадська організація не є належним позивачем по справі.

Суд касаційної інстанції відмовив у прийнятті касаційної скарги до свого провадження
Справа 805/1096/13-а

Пестициди

Пестициди (в тому числі і консерванти) часто викликають алергію, діатез і деякі інші захворювання.

Пестициди згубно діють на багатьох м'ясоїдних, особливо птахів та бджіл. Птахи особливо чутливі до цього отрутохімікатів, оскільки він провокує гормональні зміни. А бджоли прости вимирають

Постійний контакт з пестицидами пов'язують з онкологічними захворюваннями, хворобами Альцгеймера і Паркінсона, ендокринними захворюваннями, порушеннями розвитку у дітей

Місця масової загибелі бджіл літом 2019 року

При такій жахливій екологічній ситуації судом не встановлено бездіяльності Кабінету Міністрів України, Міністерства охорони здоров`я України, Міністерства аграрної політики України, Міністерства екології та природних ресурсів України щодо організації та здійснення контролю за використанням пестицидів та попередження забруднення довкілля та погіршення стану здоров`я людей, відтак підстави для задоволення адміністративний суд не знайнов.

/Справа № 826/8827/17/

Бурштин

Вода вивертає нижні неродючі породи ґрунту наверх, знищується система корневих насаджень, ліси

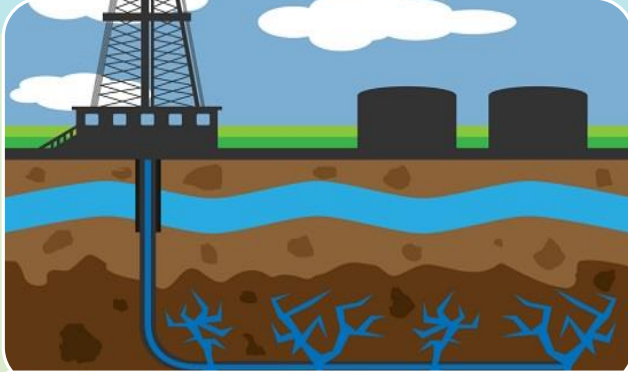
Порушується гідрорежим, тому що вода береться з каналів

На Рівненщині вже знищено 1053 га сільськогосподарських земель і понад 60 тисяч гектарів лісу

Чи є ефективними у вирішенні цих екологічних питань законодавча, виконавча та судова влади?

Лише тому що в Україні почалися військові події на Сході та колишній президент втік з країни, промисловий видобуток сланцевого газу було призупинено

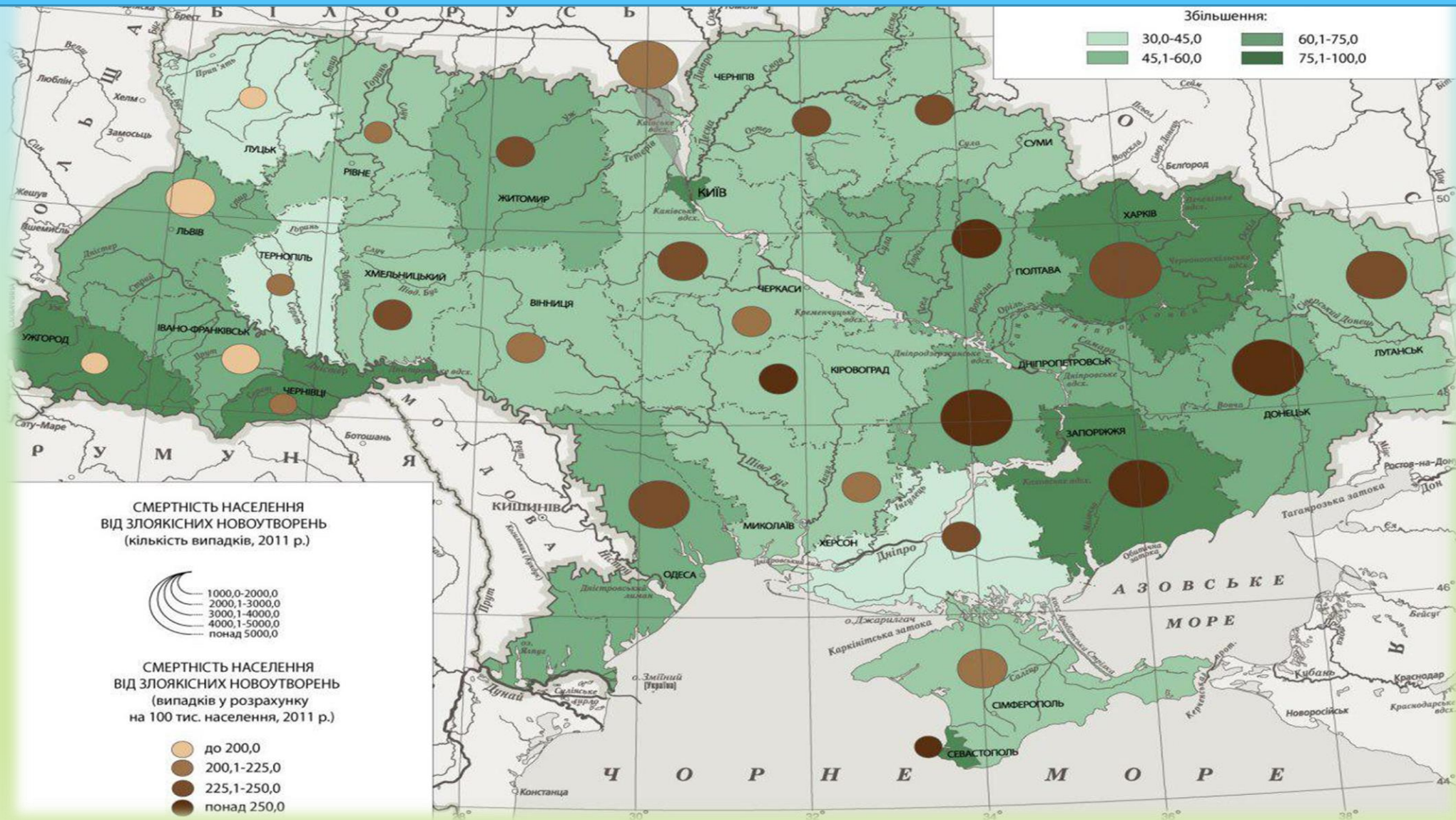
В Україну ввозиться велика кількість контрафактних пестицидів, від їх застосування гинуть тварини, бджоли, хворіють люди

Обсяг нелегального видобутку бурштину становить від 120 до 300 тон на рік. Приблизний загальний річний дохід складає до 300 мільйонів доларів. Самовільний видобуток призводить до псування та повної втрати родовищ та спричиняє негативні екологічні наслідки

Смертність населення України від злякисних утворень

"Дізельгейт"

Вересень 2015 року через скандал у США VW змушений був визнати, що встановлював програмне забезпечення, яке змінювало результати екологічних тестів

Липень 2017 року - **адміністративний суд Штутгарта** задовольнив позов DUN, дозволивши владі міста забороняти проїзд старих дизельних автомобілів, якщо це необхідно для досягнення прийнятних показників якості повітря.

Адміністративний суд Дюссельдорфа в січні 2018 року відхилила подібний позов, визнавши, що екологи в даному випадку не можуть заявляти про порушення їх прав і на справу не поширюються "відповідні норми загальноєвропейського права".

27 лютого Федеральний адміністративний суд у Лейпцизі визнав за владою міст ФРН право забороняти в'їзд дизельних машин. Суд постановив, що такий крок пов'язаний з необхідністю перешкоджати збільшенню шкідливих викидів в атмосферу.

Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська Конвенція), ратифіковано Законом України N 832-XIV (832-14 від 06.07.99)

..... визнаючи також, що кожна людина має право жити в навколишньому середовищі, сприятливому для її здоров'я та добробуту, а також зобов'язана як індивідуально, так і спільно з людьми захищати і покращувати навколишнє середовище на благо **нинішнього та майбутніх поколінь**

Стаття 1

З метою сприяння захисту права кожної людини **нинішнього і майбутніх поколінь** жити в навколишньому середовищі, сприятливому для її здоров'я та добробуту, кожна зі Сторін гарантує права на доступ до інформації, на участь громадськості в процесі прийняття рішень і на **доступ до правосуддя** з питань, що стосуються навколишнього середовища, відповідно до положень цієї Конвенції.

Прогнозуємо майбутнє

Від кожного
прийнятого
нами рішення
по екологічним
справам
залежить
майбутнє нашої
планети

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ УКРАЇНЦЯ

Для українців охорона довкілля є важливою
93%

Вважають, що можуть особисто відігравати роль у захисті довкілля:
87%

Підтримують:

49% реформу у сфері управління відходами

42% охорону природи

42% реформу управління водними ресурсами.

Вважають, що екологічні проблеми має вирішувати:

37% центральна влада,

38% органи місцевої влади.

Серед найчастіше згаданих еко кроків українців:

44% зменшення споживання енергії

36% сортування сміття

Позитивно ставляться до роботи природоохоронних громадських організацій:

71% громадян

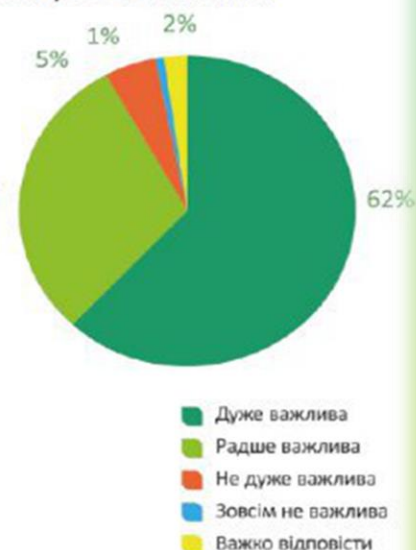
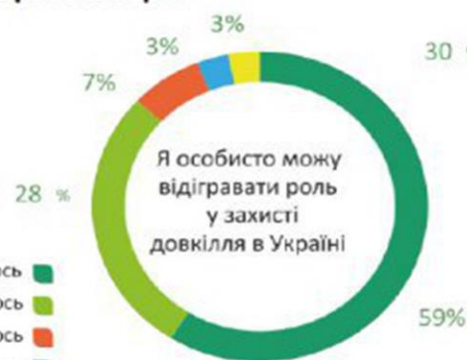
Ресурсно-аналітичний центр
«Суспільство і довкілля»

Система екокоординат українців змінилася

Цілкові погоджуюсь
Радше погоджуюсь
Радше не погоджуюсь
Зовсім не погоджуюсь
Важно відповісти

Конституція України

Стаття 50.

Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.

Стаття 20-а* Основного закону Німеччини

Держава , усвідомлюючи свою відповідальність перед прийдешніми поколіннями ,охороняє навколишнє природне середовище ,як основу життя на землі в рамках конституційного ладу та у відповідності до закону та права за допомогою виконавчої влади та правосуддя

Зуєва Лариса Євгеніївна

- Суддя Одеського адміністративного апеляційного суду
Доктор педагогічних наук
Кандидат юридичних наук

Дякую за увагу!

